

Brian W. Ilbery: *Western Europe: a systematic human geography*.

Oxford University Press, Oxford 1981. XII, 180 s. Ill. 26 cm. Board: £12.50. Paperback: £5.95.

Geoffrey Parker: *The logic of unity: a geography of the European Economic Community*. 3. ed.

Longman Group, London 1981. 208 s. ill. 24 cm. £4.95.

De to bøger har egentlig mere tilfælles, end det fremgår af titlerne på dem, ganske naturligt fordi Western Europe ikke har kunnet komme uden om den kendsgerning, at væsentlige dele af den økonomiske og regionale udvikling tager udgangspunkt i beslutninger i Fællesmarkedet og behandler problemerne herefter. Omvendt går W. E. et stykke videre og inddrager såvel EFTA-landene som Grækenland og Spanien. Trods udgivertidspunktet har Logic of Unity ikke medtaget Grækenland.

Til gengæld er visse kapitler behandlet mere udførligt, såsom energikrisen og Nordsøolien, og som et cadeau til England har dette medlem fået et særskilt kapitel. Det er knap så tiltalende, at Logic of Unity tegner sine kort, som om resten af Europa ikke eksisterede. Western Europe's illustrationer er mere tiltalende og læselige, foruden at undertitlen »Human Geography« afspejler sig i behandlingsformen, hvilket må siges at være et plus for læseren.

Viggo Hansen

Robert H. Simpson and Herbert Riehl: *The hurricane and its impact*.

Basil Blackwell Publisher, Oxford 1981. XXVII, 398 s., ill. 24 cm £19.50.

De tropiske hvirvelstørme – huricane, som de kaldtes i spansk Vestindien – er iøjnefaldende fænomener, selv om deres skadevirkning måske undertiden overvurderes. I USA er der i dette århundrede »kun« dræbt ca. 10.500 ved orkaner mod ca. 50.000 dræbte i trafikken og ca. 650.000 døde af cancer, de to sidste tal pr. år.

»The Hurricane and Its Impact« beskriver orkanfænomenet og dets betydning, orkaners opståen og livscyklus, virkning af orkaner og hvordan man »lever med dem«. Der er kommet en både underholdende og grundig bog ud af det, uden at den er blevet unødigt svær.

Sofus Christiansen

Paul Müller: *Biogeographie*.

Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 1980. 414 s., ill. 19 cm. DM 26,80.

Det er svært at skrive en tilgængelig, moderne biogeografi, når man ønsker at belyse or-

ganismernes forekomst både aktuelt og i historisk-evolutionistisk basis. Paul Müller analyserer biosfærens arealsystemer, der lader sig opdele i biomer (planteformationer af specifik struktur inkl. tilknyttede dyr), som igen er sammensat af økosystemer (funktionelt samvirkende organismer etc.).

»Biogeographie« er en vægtig bog, ikke helt letlæst p.gr. af stoffets omfang og karakter, men lønsom læsning for biologisk orienterede geografer.

Sofus Christiansen

Karl Heinz Kreeb: *Ökologie und Menschliche Umwelt: Geschichte, Bedeutung, Zukunftsaussichten*.

Gustav Fischer Verlag, Stuttgart 1979. 204 s., ill. 19 cm. DM 19,80.

»Ökologie und menschliche Umwelt« indeholder en række eksempler på menneskets naturødelæggelse (fx i Middelhavsområdet). Derefter gives en kort og god fremstilling af økologisk teori som basis for diskussion af løsningsmodeller.

Bogen ligger ret tæt op af Romklubbens arbejder, men er bredere og mindre polemisk. Den er en god å jour-føring af den økologiske debat.

Sofus Christiansen

Heinrich Walter: *Vegetation und Klimazonen: die ökologische Gliederung der Geobiosphäre*. 4., verbesserte und ergänzte Aufl.

Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart 1979.

342 s., ill. 19 cm. DM 22,80.

Bogen er fjerde udgave af den kendte »Vegetationszonen und Klima«. Som sådan er den forbedret og suppleret på mange punkter og fremtræder fortsat som en af tidens førende håndbøger på feltet.

Arbejdets hovedstyrke er stadig den omfattende beskrivelse af verdens plantebælter (zonobiomer). Det mest diskutabile er formentlig plantebælternes klassifikation, som sker via klimadiagrammer af type som de af Guassen anvendte. Uanset dette er bogen ved sit væld af iagttagelser, der stadig er blevet korrigeret af den vidtberejste forfatter, et fremragende værktøj for biogeografer.

Sofus Christiansen

Jørgen Markvad: *Sovjetunionen: nogle sider af den økonomiske geografi*.

Geografforlaget, Brenderup 1981. 96 s. ill. 22 cm Kr. 56,-.

Jørgen Markvad har skabt en nyttig indgang til Sovjetunionens økonomiske geografi, idet det dog bør nævnes, at den fysiske geografi også er medtaget i det omfang, der er nød-

vendigt for forståelsen af de økonomiske forhold. Hele baggrundsmaterialet er også i orden med hensyn til en indførelse i den sovjetiske planøkonomi. Derimod vil nok mange savne et kapitel om befolkningen, der bliver spist af med 1½ spalte under »grove data«. En række case-studies giver lidt ekstra baggrundsstof. Et par trykfejl har sneget sig ind: s. 31 er det overrislede areal angivet til 17 mia. ha (skal være 17 mio.), og på s. 50 mangler der et »mia« under gasforrådene.

Anmelderen ville nok have foreslået, at litteraturlisten havde været opdelt i let tilgængelige kilder på dansk og andet nordisk sprog, andre tidsskriftartikler, bøger på fremmedsprog, russisksprogede kilder og statistik.

Viggo Hansen

Atlas des départements français d'outre-mer. 1: La Réunion.

Les éditions du CNRS, Paris 1981? 1 bd., ill. 49 cm. Pris ikke oplyst.

Reunion 2500 kkm og ½ mio. indbyggere – lidt mindre end Fyn, men med dobbelt så mange mennesker – har hermed, som en af de franske oversøiske »departementer«, fået sit atlas. Stort format, prima trykt, og veludført i enhver henseende. Der er knapt 40 »opslag« med hovedkort i skala 1:150.000 og mange supplerende i en mindre skala. Kortene dækker de emner, man med rimelighed venter at kunne finde i sådanne atlas. Til hvert opslag 2 eller flere sider tekst, statistik, diagrammer; hver side svarer til i det mindste 6 bogsider. – Tænk om man havde et sådant atlas for Fyn, Bornholm eller for den sags skyld ... Danmark.

Henning Mørch

Bernd Andreae: *Farming, development and space: a world agricultural geography*.

Walter de Gruyter, Berlin 1981. 345 s. ill. & 1 kort i lomme. 25 cm. DM 78,-.

Her er tale om en engelsk oversættelse af den tyske original, der er omtalt i forrige nummer af Geogr. Tidsskr.

Henning Mørch

A. H. Pollard, Farhat Yusuf, G. N. Pollard: *Demographic techniques*. 2. ed.

Pergamon Press Ltd. Oxford 1981. IX, 182 s., ill. 24 cm £9.45.

Der er efterhånden mange introduktioner til demografisk teknik, og adskillige er udmærkede. Hvilken man vil foretrække er afhængig af formål, forkundskab m.m. – og er vel også lidt af en smagssag. Den foreliggende er 2. udgave af en 7 år gammel lærebog. Den bærer umiskendeligt præg af at være skrevet på

baggrund af omfattende praktiske erfaringer fra kurser i demografi, og der er tale om en udmærket »køgebog« i demografisk teknik. Den er velskrevet og tilgængelig for en læser uden større forkundskaber end en lidt matematik og en rimelig interesse i emnet. Der er mange gode eksempler på beregninger, og blandt bogens dyder må nævnes: Mange velvalgte regneopgaver (løsning bagest i bogen), som vil være en god støtte til »lektielæsning«; og der er fx et nyt kapitel om »beregninger på grundlag af mangelfulde data«.

Henning Mørch

Africa South of the Sahara. 11th ed. (1981-82).

Europa Publications, London 1981. XXIV, 1383 s. 26 cm. £42,-.

Denne meget omfangsrige årbog er delt i fire dele. Første del på ca. 100 sider består af 10 emnemæssige artikler om »background to the Continent«. Anden del (ca. 50 sider) omhandler nogle dusin mere eller mindre internationale organisationer, der er virksomme i eller på den anden måde har relationer til Afrika.

Tredie del er hovedparten på mere end 1000 sider om de enkelte lande. Hvert land er behandlet for sig ud fra overskrifterne: Fysisk og social geografi, moderne historie, økonomi, statistik, samt »directory«. Det sidste omfatter regeringsforhold, administration samt fortegnelser over hel- og halvofficielle organisationer, aviser etc. Endelig er der en liste over udvalgt litteratur. Denne tredie del vil mange finde meget lig fx Stateman's Yearbook, men omfanget er en del større. Sidste del på et par hundrede sider omfatter »other reference material« indeholder en »blå bog« med skønsmæssigt 1000 afrikanske notabiliteter og en gennemgang af de vigtigste varer og produkter fra Afrika. Der er også fortegnelse over forskningsinstitutter, der beskæftiger sig med Afrika: 33 i USA, 3 i USSR – Danmark er med ved Center for Udviklingsforskning og Udenrigspolitisk Selskab. En nyttig opslagsbog for mange, der beskæftiger sig med Afrika.

Henning Mørch

H. Robinson: Population and resources. Macmillan Press, London 1981. 277 s., ill. 22 cm. £6.95.

Emnet for denne bog er meget komplekst og derfor vanskeligt at behandle i en begynderbog (til A-level), som der her er på tale. De forskellige afgrænsninger, som skal til, vil ofte blive problematiske. Det ses her bl.a. ved, at man flere steder kan komme i tvivl om, der skulle være tale om en mere almen global

kulturgeografi. Det gælder også nogle steder bl.a. de to første kapitler om befolkning, hvor teksten synes lovlig kortfattet. Problematisk er også en afsluttende del om fremtiden, men sådan et afsnit må vel med. Resourcer er defineret meget vidt, og hovedvægten ligger på socioøkonomiske forhold i problemkredsen. Litteraturen om emnet er efterhånden omfattende, og henvisningerne er dækkende, ligesom der er mange udmærkede forslag til videre læsning, men samtidig virker litteraturlisten noget tilfældig. – Alt i alt er der dog ud fra præmisserne tale om en sober og velskrevet bog.

Henning Mørch

David Hill: An Atlas of Anglo-Saxon England.

Basil Blackwell, Oxford 1981. XII, 180 s., ill. 29 cm £16,-.

Dette atlasværk er bygget op over 244 kort og 16 diagrammer med tilknyttede korte kommentarer, hvori alle væsentlige aspekter af det angelsaksiske riges kultur og historie er nedfældet, dækkende perioden fra 700 til 1066. Der indledes med en serie kort over de fysiske og humane ressourcer, der stod til rådighed i den pågældende tid. Den følgende serie illustrerer de historiske begivenheder, som var blevet nedfældet i datidens dokumenter, hvis antal ses at være svulmet stærkt op i midten af det 10. årh. Det har givet anledning til en kartografisk dokumentation af alle krigeriske begivenheder gennem Vikingetid og årtierne derefter, i perioder næsten år for år, indtil 1016. David Hill skuer også ud over England, dels til det europæiske kontinent, incl. Norden, og dels til det nordatlantiske område med Island under landnamstiden. En række administrative kort illustrerer jordbesiddelserne fordelt på kongerne, jarlerne, kirken og lensmændene. Under et økonomisk afsnit behandles forekomster af mineraler og bygningssten, møntsteder og byer, der viser en stor bybygningsperiode fra 870 til 930.

I sidste kapitel behandles de kirkelige institutioner, og også her trækkes der linier over Kanalen til Europa.

De mange kort dækkende Vikingetiden vil utvivlsomt interessere såvel forskere som andre Vikingetidsentusiaster i Danmark.

Viggo Hansen

Arthur Morris: Latin America: economic development and regional differentiation.

Tiptree book services, London 1981. 256 s., ill. 22 cm. £4.95.

I et omfattende indledningskapitel slår forfatteren til lyd for, at man skal vurdere ud-

viklingen i de latinamerikanske lande og deres planlægning ud fra et specifikt historisk og spatialt synspunkt og tage forholdene til den tidligere kolonimagt i betragtning såvel som at bedømme situationen ud fra dette århundredes stormagtsindflydelse. Det vil ikke være rigtigt alene at sats på kendte teorier som vækstpolteorien og center-periferiteorien. Disse såvel som Rostows vækstmodel og Colin Clarks beskæftigelsesmodel er alt for simple til at kunne forklare udviklingsforløbet. Forfatteren prøver i stedet for at opstille en sammensat model, hvori indgår urbanisering og en centrifugal udvikling i forbindelse med spredningseffektiverne af tekniske innovationer. Som forklaring på udviklingsretninger kommer han ind på miljøet, der kan være en positiv såvel som en negativ faktor, på adgangsforholdene og på ressourcer betinget af befolkningens tæthed og sociale og økonomiske struktur. Med dette udgangspunkt følges i afsluttede kapitler Latinamerikas økonomiske udvikling fra kolonitiden over den neokoloniale periode til den moderne tid (efter 1920). Sluttelig beskrives det, hvordan den fremherskende udviklingsstrategi har været og er den regionale udviklingspolitik, fremfor at der har været satset på landspolitiske programmer. Bogen kan anbefales som en klar og velskrevet redegørelse, der på en overskuelig måde belyser, hvordan økonomisk udvikling ikke kan sættes i bås med hverken liberalistiske eller marxistiske modeller, men at sagen som oftest er mere kompliceret.

Viggo Hansen

Cay Lienau: Malawi: Geographie eines unterentwickelten Landes.

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1981. XVI, 243 s., ill. & 24 tav. 22 cm. Pris ikke oplyst.

Denne tilvækst til den sparsomme geografiske litteratur om Malawi er interessant af to grunde: Der er samlet en vældig stofmængde bl.a. byggende på originale observationer, og der er forsøgt en moderne disposition af det.

Dispositionen tager sit udgangspunkt i udviklingsspørgsmålet. Derudfra ordnes materialet i naturpotentialer (således anvendes fx bæreevnebegrebet) og disses realisation.

Resultatet er en länderkunde over gennemsnittet – lovende for et nysyn på regionalgeografien.

Sofus Christiansen

Islands. Ed. by Edward Dommen. World development vol. 8, 1980.

Pergamon Press Ltd. Oxford 1981. S. 929-1063. 25 cm £7.50.